

Nr 396.

Av herr **Holmström m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 5, angående reglering av vissa tjänstepensioner m. m.

I proposition nr 5 till 1946 års riksdag har Kungl. Maj:t hemställt, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som i propositionen förordats meddela bestämmelser angående omreglering av vissa tjänstepensioner.

Propositionen är närmast föranledd av 1945 års riksdags skrivelse (nr 464) till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsamt utredning angående allmän reglering av tjänste- och familjepensioner, som utgå enligt andra grunder än de vid 1941—1943 års riksdagar fastställda. Den i propositionen omnämnda inom finansdepartementet upprättade promemorian i frågan innehåller tre olika förslag till lösning. Av dessa förordas i promemorian alternativ 3, som innebär en förbättring av samtliga här ifrågakommande pensioner med ett bestämt årligt belopp, 450 kronor för äldre och 300 kronor för nyare pensioner. Enligt alternativ 2 skulle däremot samtliga pensioner uppräknas till motsvarande nivå för de nyaste pensionerna (lika med pensionerna för de f. d. befattningshavare, som avgått efter utgången av juni månad 1939). I motiveringen för nämnda förord anföres i huvudsak, att alternativ 3 ansetts vara att föredraga i rådande tidsläge, då detsamma främst tillgodoser de grupper av pensionstagare, som äro i behov av pensionsförbättring, samt att en tillämpning av de nyaste reglementena (alternativ 2) med hänsyn såväl till konsekvenserna vid framtida pensionsregleringar som till de ojämna verkningarna icke ansetts böra ifrågakomma.

I yttrande över förenämnda promemoria den 6 december 1945 framhåller statskontoret, att enligt det i promemorian förordade alternativet de lägre pensionerna skulle helt bringas i nivå med pensionerna enligt de nyaste pensionsreglementena. I fråga om de mot tidigare lönelägen svarande pensionerna skulle däremot förbättringen endast delvis täcka skillnaden i pensionsnivån för nyaste pensioner och pensioner av äldre typ. Verkningarna av den i promemorian förordade pensionsförbättringen kunde enligt statskontoret vid angivna förhållanden icke anses principiellt tillfredsställande. Förslaget syntes därför icke böra gälla som en definitiv lösning av förevarande spörsmål. En systematisk anpassning av tidigare beviljade pensioner efter pensionsnivån för nyaste pensioner borde åvägbringas. En

sådan systematisk lösning av frågan om förbättring av äldre pensioner hade statsmakterna också tidigare i princip godtagit, t. ex. vid den pensionsreglering, som genomfördes vid 1925 års riksdag. Statskontoret hade i och för sig intet att erinra mot en anpassning i principiell anslutning till alternativ 2, därvid emellertid måste förutsättas skäligt beaktande av den lönenivå, som tillämpades vid vederbörandes avgång ur tjänst. Statskontoret ansåg sig emellertid för närvarande böra förorda alternativ 3.

Även statens pensionsanstalt och försvarets civilförvaltning anse, att vissa skäl tala för en uppräknig av samtliga pensioner till ungefärligen motsvarande belopp som de nyaste pensionerna, vilket skulle vara den ojämförligt rättvisaste och mest rationella lösningen av frågan. Styrelsen för pensionerade statstjänstemäns riksförbund hr förordat alternativ 2.

I yttrande till det propositionen åtföljande protokollet anför vederbörande departementschef, bland annat, att vissa fördelar skulle vara förbundna med en mera systematisk pensionsreglering, varvid närmast alternativ 2 skulle komma i fråga. Han anser sig dock ej beredd att tillstyrka en reglering, som i ett icke obetydligt antal fall skulle medföra förbättringar, som närmade sig eller överstege 1 000 kronor för år, under det att densamma i åtskilliga fall skulle medföra endast en ringa förbättring. I enlighet med departementschefens tillstyrkan beslöt Kungl. Maj:t att föreslå en lösning enligt alternativ 3.

Frågan om förbättring av äldre och nyare tjänstepensioner har under de senare åren vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens behandling. På grund av motioner i frågan vid 1945 års riksdag anförde bankoutskottet bland annat, att det måste framstå såsom förenligt med rättvisa och billighet, att en allmän reglering av ifrågavarande pensioner måtte avvägbringas genom åtgärder, vilka, så långt detta vore möjligt med hänsyn till det statsfinansiella läget, innefattade en mera definitiv lösning samt att även möjligheterna att ernå en fullständig anpassning av de äldre och nyare pensionerna till nivån för de nyaste pensionerna borde komma under omprövning.

I likhet med statskontoret anse vi, att Kungl. Maj:ts förslag i frågan icke kan anses principiellt tillfredsställande och därför icke bör gälla som en definitiv lösning.

Sedan nu kriget är slut och mera normala förhållanden inträtt på olika områden, har det visat sig möjligt att i högre grad än under närmast föregående budgetår tillgodose olika ändamål. Man torde därför ej nu kunna åberopa finansiella skäl mot en pensionsreglering, som visar sig rättvis och billig och i överensstämmelse med härvid i allmänhet tillämpade grunder. Finansministern har ej heller åberopat dylika skäl utan mot alternativ 2 anført, att en lösning enligt detta alternativ skulle verka synnerligen ojämnt, särskilt beträffande de äldre pensionerna. I ett stort antal fall skulle

förbättringen uppgå till eller överstiga 1 000 kronor för år, under det att den i åtskilliga fall skulle medföra endast en ringa förbättring.

Att förbättringen i de lägre lönegraderna blir jämförelsevis liten beror på att pensionerna i dessa lönegrader blivit rätt avsevärt höjda genom 1943 och 1944 års pensionsregleringar. Tages hänsyn även till dessa skulle en tillämpning av alternativ 2 i varje fall för de olika lönegraderna medföra precis samma förbättringar för dem, som åtnjuta nyare pension, vilka på Kungl. Maj:ts förslag beslutades vid höstsessionen av 1941 års riksdag.

För övrigt vilja vi hänvisa till det yttrande av styrelsen för pensionerade statstjänstemäns riksförbund, som finnes intaget i propositionen.

Vi vilja för vår del föreslå, att de äldre och nyare pensionerna regleras i principiell anslutning till det i förenämnda promemoria angivna alternativ 2.

Alternativ 2 har kostnadsberäknats till 9,3 miljoner kronor och alternativ 3 till 6,7 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att de f. d. befattningshavare i statens tjänst samt f. d. lärare vid folk- och småskolor, som åtnjuta äldre eller nyare pension, från och med den 1 juli 1946 må erhålla sådana pensionsförmåner, som svara mot nyaste pensioner, enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t.

Stockholm den 1 februari 1946.

Nils Holmström.

Verner Hedlund.

Gösta Kempe.

Hildur Nygren.

Hugo Witzell.

David Boman.

L. O. Skantze.

Erik Hagberg.

Elis Håstad.

E. Birke.

Ruben Swedberg.

Alarik Hagård.

C. Oscar Nolin.

Manne Ståhl.

Ragnar Sveningsson.

K. G. Viklund.

Gottfr. Fröderberg.

Ruth Gustafson.

Martin Skoglund.

Stig Janson

James I. A. Dickson.

Knut Senander.

i Frändesta.

<i>Birger Gezelius.</i>	<i>Ernst V. Staxång.</i>	<i>Uddo R. Jacobson.</i>
<i>L. A. Björklund.</i>	<i>Ragnhild Sandström.</i>	<i>Harald Hallén.</i>
<i>Gust. Nilsson</i> i Göingegården.	<i>Gunnar Adolfsson.</i>	<i>Carl Hoppe.</i>
<i>Rudolf Boman</i> i Kieryd.	<i>Albert Larsson.</i>	<i>Einar Hæggbloom.</i>
<i>Thorvald Ekdahl.</i>	<i>Gösta Skoglund.</i>	<i>Olov Rylander.</i>
<i>O. Malmborg,</i> Skövde.	<i>P. Hj. Fagerholm.</i>	<i>Arvid Karlsson</i> i Granebo.
<i>Bertil von Friesen.</i>	<i>Ellen Svedberg.</i>	<i>Georg Fahlman.</i>
<i>Walter Sundström,</i> Skövde.	<i>Olivia Nordgren.</i>	<i>Carl Lindberg.</i>
<i>Verner Karlsson.</i>	<i>Ivar Sefve.</i>	<i>Edvin Gustafsson</i> i Bogla.
<i>Artur E. Lundqvist.</i>	<i>Gunnar Ljungqvist.</i>	<i>Gösta Liedberg.</i>
<i>Andr. Andersson</i> i Gisselås.	<i>Per Jonsson</i> i Malmgrava.	<i>Martin Ljungberg.</i>
<i>Lars Lindahl.</i>	<i>Erik Brandt.</i>	<i>Märta Boman.</i>
<i>Gustaf Nilsson,</i> Kristinehamn.	<i>Brynolf Stattin.</i>	<i>Erik Olson</i> i Göteborg.
<i>Algot Törnkvist.</i>	<i>Elof Hällgren.</i>	<i>T. G. v. Seth.</i>
